

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim
z dnia..... roku

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie
dla Gminy Kowalewo Pomorskie
na lata 2021– 2026**

Kowalewo Pomorskie 2021

Spis treści:

- I. Wprowadzenie
- II. Akty prawne
- III. Informacje ogólne
- IV. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Kowalewo Pomorskie
- V. Zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- VI. Budowa lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- VII. Zasoby Gminy Kowalewo Pomorskie
- VIII. Zagrożenia w realizacji zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- IX. Adresaci Programu
- X. Cele Programu
- XI. Źródła finansowania
- XII. Przewidywane efekty realizacji projektu
- XIII. Sposób monitorowania i sprawozdawczości

I. Wprowadzenie

Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest obligatoryjnym zadaniem własnym gminy wynikającym z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.).

W związku z zakończeniem realizacji ważności Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2018-2020 zaistniała konieczność opracowania nowego – aktualnego programu na lata 2021- 2026.

Przyjęte w programie koncepcje są zbieżne z celami i kierunkami działań zawartymi w Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2021-2026.

Zadania i sposoby ich realizacji określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2021-2026 dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości wprowadzenia określonych form pracy w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe oraz ewentualną pomoc materialną ze strony podmiotów zewnętrznych, organizacji, instytucji.

Niniejszy program został opracowany przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim na podstawie lokalnego wymiaru zjawiska przemocy w rodzinie oraz działań pomocowych na rzecz osób dotkniętych przemocą lub zagrożonych przemocą w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2020 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Kowalewo Pomorskie, zwany dalej Programem, został utworzony w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym.

Powyższy program zawiera:

- podstawy prawne,
- dane statystyczne dotyczące oceny sytuacji związanej ze zjawiskiem przemocy w gminie Kowalewo Pom.,
- zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- lokalną listę zasobów instytucjonalnych tj. podmiotów przewidzianych do realizacji Programu,
- adresatów Programu oraz instytucje i organizacje współpracujące,
- zagrożenia jakie mogą wystąpić przy realizacji Programu,
- cel główny i cele szczegółowe,
- harmonogram realizacji działań,
- przewidywane źródła finansowania,
- sposób monitorowania i sprawozdawczości.

II. Akty Prawne

Program realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne, programy, rozporządzenia:

1. ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 218, z późn.zm.)
2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U z 2020 r. poz. 1575, z późn.zm.).
3. ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz.1444, z późn.zm.),
4. ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r.- Kodeks karny wykonawczy (t.j. Dz. U z 2021 r. poz. 53, z późn.zm.),
5. ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 534),
6. ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U z 2020r. poz.1359),
7. ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876, z późn.zm.),
8. ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U z 2020 r. poz. 821 z późn.zm.),
9. ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2277, z późn.zm.)
10. ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz.360, z późn.zm.),
11. ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz.2050)
12. ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz.713, z późn.zm.),
13. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz.483, z późn.zm),
14. „Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2021-2026 ” przyjęty do realizacji uchwałą nr 1/39/21 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 stycznia 2021 r.,
15. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 przyjęty do realizacji uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 01.02.2021 r. (Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 05 marca 2021 r. poz.235),
16. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „ Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „ Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011 r. Nr 209 poz.1245).

III. Informacje ogólne

Zjawisko przemocy w rodzinie od wielu lat traktowane jest jako ważny problem społeczny, który nagłaśniany jest przez media oraz wszelkiego rodzaju instytucje. W związku z czym wzrasta świadomość społeczeństwa w tej kwestii.

Zjawisko to można rozpatrywać w różnych perspektywach - psychologicznej, prawnej, moralnej. Jednak dla zrozumienia sytuacji w rodzinie, w której krzywdzi się jej członków, najistotniejsza jest perspektywa psychologiczna, która zwraca uwagę m.in. na cierpienie i krzywdę osób doznających przemocy, a także na rolę wsparcia i pomocy innych ludzi przy radzeniu sobie z tym problemem.

Jedną z najczęściej używanych definicji określających to zjawisko mówi, iż „przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie skierowane ku członkom rodziny, powodujące szkody i cierpienie oraz naruszające prawa lub dobra osobiste osób”. Definicja ta zawiera cztery podstawowe kryteria na podstawie których rozpoznaje się przemoc w rodzinie tj.:

- intencjonalność – jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- dysproporcję sił – jedna ze stron ma przewagę nad drugą,
- naruszanie praw i dóbr osobistych ofiary- sprawca przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktu z rodziną, godziwych warunków życia)
- powodowanie cierpienia i szkód – ofiary przemocy doznają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych.

Najczęściej występujące formy przemocy to:

- przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, niosące ryzyko uszkodzenia jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie jej życia. Objawia się zachowaniami takimi jak: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, policzkowanie, duszenie, kopanie, uderzanie, rzucanie w kogoś przedmiotami, bicie przy użyciu przedmiotów, przypalanie, topienie, polewanie substancjami żrącymi, używanie broni,
- przemoc psychiczna – wszystkie działania zmierzające do poniżenia ofiary, wyzwisła, obrażanie, krytykowanie, oczernianie, obwinianie, zastraszanie, szantaż emocjonalny, wszystkie działania które służą obniżeniu poczucia własnej wartości, wywołaniu stanów lękowych i zaburzeń osobowości m.in. takie zachowania jak obsesyjne śledzenie, nagabywanie, nękanie telefonami, wysyłanie anonimów,
- przemoc ekonomiczna – uzależnienie ofiary od sprawcy m.in. wszelkie działania służące ograniczeniu swobodnego dysponowania pieniędzmi i własnymi dobrami lub ograniczania dostępu do dóbr wspólnych czyli takie zachowania jak: zabieranie pieniędzy, kontrolowanie wydatków finansowych, uniemożliwianie dostępu do konta bankowego, zmuszanie do proszenia o pieniądze, uniemożliwianie podjęcia pracy. Jedną z form przemocy ekonomicznej jest zaniedbanie: nie przekazywanie pieniędzy na utrzymanie, pozbawienie jedzenia, ubrania, schronienia, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka,
- przemoc seksualna - zmuszanie ofiary do jakiegokolwiek formy aktywności seksualnej wbrew jej woli m.in. takie zachowania jak wymuszanie pożycia seksualnego, niepożądane dotykanie, szczypanie, klepanie.

Na pojawienie się przemocy w rodzinie wpływa wiele czynników m.in. dziedziczenie wzorca przemocy, uzależnienie i nadużywanie alkoholu, środowisko społeczne. Istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy jest stres związany z sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwienie się innych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy w rodzinie.

Osoby pokrzywdzone niechętnie przyznają się do tego, że w rodzinie występuje problem alkoholu i przemocy, nie jest im łatwo o tym mówić. Wstyd, że w rodzinie ma się kogoś, kto pije i terroryzuje swoich bliskich, obawa przed reakcją otoczenia, strach przed zemstą dręczyciela czy nieracjonalne poczucie bycia współwinnym utrudnia zwrócenie się po pomoc.

Osobą dotkniętą przemocą może być każdy z członków rodziny – współmałżonkowie, dzieci, osoby

starsze i niepełnosprawne. Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia osób bliskich, to przestępstwo ścigane przepisami kodeksu karnego. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Rodzina jest podstawową i niezastąpioną grupą, jedynym i niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

IV. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Kowalewo Pomorskie.

Celem niniejszej diagnozy jest ukazanie skali zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Kowalewo Pomorskie oraz działań pomocowych wobec członków rodziny dotkniętych lub zagrożonych przemocą w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2020 r.

Zjawisko przemocy w rodzinie w gminie Kowalewo Pomorskie zostało rozpoznane na podstawie danych statystycznych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim, Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim, Sądu Rejonowego w Golubiu-Dobrzyniu, Prokuratury Rejonowej w Golubiu-Dobrzyniu, Komendy Powiatowej Policji w Golubiu-Dobrzyniu.

Zespół Interdyscyplinarny obejmuje wyłącznie zgłoszone przypadki stosowania przemocy, czyli takie których konsekwencją była interwencja policji, bądź zgłoszenie aktów przemocy do innych instytucji, które mogą wszcząć procedurę „Niebieskie Karty”. Materiały prezentowane nie uwzględniają sytuacji niezgłoszonych, stąd brak rozmiaru tego zjawiska. Przemoc jest tematem który rzadko wychodzi poza rodzinę.

Charakterystyka gminy Kowalewo Pomorskie sporządzona została na podstawie danych pozyskanych z: Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim, Powiatowego Urzędu Pracy w Golubiu-Dobrzyniu, Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim.

Gmina Kowalewo Pomorskie jest gminą typowo rolniczą. W skład gminy wchodzi 23 sołectwa (w tym jedno miejskie) i obejmuje swymi granicami 31 miejscowości. Obszar gminy Kowalewo Pomorskie wynoszący 14.139 ha na dzień 31.12.2020r. zamieszkiwały **11.223** osoby. Mieszkańcy miasta stanowili grupę **3.930 osób w tym 2.072 kobiety**, mieszkańcy wsi **7.293** osób w tym **3.643** kobiety.

Osoby w wieku: dzieci i młodzież do 18 roku życia – **2.247osób**, w wieku poprodukcyjnym – **2.036** osób (dane na dzień 31.12.2020 r., pozyskane z Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim).

Stopa bezrobocia w powiecie golubsko-dobrzyńskim wyniosła na koniec 2020 r. - **11,8%**, w województwie kujawsko-pomorskim **8,9%**, w Polsce **-6,2 %**.

Porównując skalę bezrobocia w powiecie golubsko-dobrzyńskim do skali bezrobocia w Polsce należy stwierdzić, że jest ono stosunkowo wysokie, przewyższa stopę bezrobocia w kraju o 5,6% . W Powiatowym Urzędzie Pracy w Golubiu-Dobrzyniu na koniec 2020 r. zarejestrowanych było **480** mieszkańców gminy Kowalewo Pomorskie w tym **295** kobiet (dane pozyskane ze strony internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Golubiu- Dobrzyniu).

W 2020 r. w porównaniu do lat 2018 i 2019 zmalała liczba rodzin, którym udzielono pomocy z Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim (**dane tabela nr 1**).

Tabela nr 1 liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Rok	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Liczba osób w tych rodzinach
2018	419	922
2019	368	912
2020	343	799

Źródło: dane statyczne z Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim z lat 2018-2020.

Z danych ujętych w tabeli nr 2 wynika, że pomoc udzielana była rodzinom w szczególności z powodu: bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, alkoholizmu, bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Bezrobocie i niepełnosprawność to główne przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Liczba rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich trzech lat uległa zmniejszeniu.

Liczba rodzin borykających się z bezradnością w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej na przestrzeni powyższych trzech lat utrzymuje się prawie na takim samym poziomie. W 2019 r. znacząco wzrosła liczba rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

W latach 2018-2020 pomoc udzielona przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim ze względu na powody przyznania pomocy kształtowała się na następującym poziomie:

Tabela nr 2. Podział rodzin ze względu na powody przyznania pomocy.

Lp.	Przyczyny przyznawania pomocy społecznej	ogółem 2018 r. liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	ogółem 2019 r. liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	ogółem 2020 r. liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach
1.	Ubóstwo	210	486	189	410	174	373
2.	Bezdomność	12	12	14	14	14	14
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	42	203	40	198	37	180
4.	Bezrobocie	179	479	150	392	139	356
5.	Niepełnosprawność	134	295	117	253	112	226
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	99	207	92	180	89	165
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	38	133	39	129	33	107
8.	Przemoc w rodzinie	4	14	10	36	4	15

9.	Alkoholizm	50	72	45	72	35	52
10	Narkomania	3	3	3	3	2	2
11.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	3	4	1	1
12.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna. Zdarzenie losowe	0	0	0	0	0	0

Źródło: dane statyczne z Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim z lat 2018-2020.

Od roku 2019 r. liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny utrzymuje się na takim samym poziomie (tabela nr 3).

Asystent rodziny przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości sama potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowywania dzieci.

Tabela nr 3. Liczba rodzin do których skierowano asystenta rodziny.

Rok	2018	2019	2020
Liczba rodzin do których skierowano asystenta rodziny	25	20	20

Źródło: dane statyczne z Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim z lat 2018-2020.

Liczba dzieci korzystających z zajęć w Świetlicy Socjoterapeutycznej w Kowalewie Pomorskim utrzymuje się prawie na takim samym poziomie (tabela nr 4).

Do Świetlicy Socjoterapeutycznej w Kowalewie Pomorskim podległej Miejsko Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim kierowane są dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Problemy występujące w rodzinach najczęściej przyczyniają się do występowania przemocy w rodzinie. Istotne jest więc minimalizowanie oraz zapobieganie szkodom spowodowanym występowaniem problemu przemocy w rodzinie. W Świetlicy Socjoterapeutycznej prowadzone są zajęcia profilaktyczne. Celem tych zajęć jest rozwijanie umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami, zwłaszcza ze złością, uświadomienie wychowankom odpowiedzialności za własne czyny, kształtowanie postaw, wrażliwości na drugiego człowieka, rozwijanie umiejętności rozpoznawania zagrażających sytuacji w tym przemocy, uświadomienie co to jest agresja i pokazanie jej przyczyn. Do 2020 r. Świetlica Socjoterapeutyczna przy współpracy ze Stowarzyszeniem na Rzecz Ochrony Zdrowia w Kowalewie Pomorskim realizowała zadanie „Młodzi bez alkoholu” współfinansowane ze środków Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Rodzice wychowanków Świetlicy brali udział w zajęciach z elementami programu wzmocnienia rodziny.

Tabela nr 4. Liczba dzieci skierowanych do Świetlicy Socjoterapeutycznej.

Rok	2018	2019	2020
Liczba dzieci skierowanych do Świetlicy Socjoterapeutycznej	50	48	50

Źródło: dane z Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim z lat 2018-2020.

Skala zjawiska przemocy w rodzinie w latach 2018 -2020 na terenie gminy Kowalewo Pomorskie .

Skalę zjawiska przemocy w rodzinie trudno oszacować, gdyż nie wszystkie przypadki są zgłaszane służbom zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Kowalewo Pomorskie i ukazania problemu posłużyły dane gromadzone przez Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim, Komendę Powiatową Policji w Golubiu-Dobrzyniu, Placówki Oświatowe, Sąd Rejonowy w Golubiu-Dobrzyniu, Prokuraturę Rejonową w Golubiu-Dobrzyniu.

W gminie Kowalewo Pomorskie od 2011 r. działa Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na podstawie porozumień zawartych między Burmistrzem Miasta Kowalewo Pomorskie a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu. W skład Zespołu wchodzi 14 przedstawicieli reprezentujących: jednostkę organizacyjną pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, służby zdrowia, organizacji pozarządowej, kuratorów sądowych, prokuratora. Przedstawiciele tych podmiotów podejmują i realizują m.in. działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Celem tych działań jest powstrzymanie przemocy w rodzinie oraz wsparcie ofiar przemocy. Oszacowania zjawiska przemocy w rodzinie dokonano na podstawie wskaźnika liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

Szczegółowe dane dotyczące liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli uprawnionych podmiotów na przestrzeni lat 2018-2020 przedstawia tabela nr 5.

Z posiadanych danych wynika, iż do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim wpłynęło łącznie 56 „Niebieskich Kart-A”. Przeważająca ilość formularzy „Niebieska Karta-A” sporządzana była przez funkcjonariuszy policji podczas interwencji domowych tj. 39 razy, następnie przez pracowników socjalnych - 16 razy, oświatę - 1 raz. Natomiast placówki służby zdrowia oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim w latach 2018-2020 nie wdobyły procedury „Niebieskie Karty”. Przedstawione dane wskazują, że w 2019 r. zostało wszczętych najwięcej procedur.

Tabela nr 5. Liczba formularzy „Niebieska Karta – A” przekazanych przez podmioty do Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim.

Rok	2018	2019	2020
Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	16	21	19
w tym założonych przez policję	12	15	12
w tym założonych przez pomoc społeczną	4	5	7
w tym założonych przez gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych	0	0	0
w tym założonych przez służbę zdrowia	0	0	0
w tym założonych przez oświatę	0	1	0

Źródło: sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim w latach 2018 – 2020.

Znacząca część procedur „Niebieskie Karty” wszczynanych jest zasadnie (tabela nr 6). W 2020 r. ze względu na brak zasadności zakończono 5 procedur - liczba ta stanowi 26,3 % procedur wszczętych w tym roku. W latach 2018-2019 procedurę „Niebieskie Karty” zakończono na brak zasadności podejmowania działań w 2-ch rodzinach. Stosunek zakończonych procedur w latach 2018-2019 do procedur wszczętych w tych latach jest dużo mniejszy tj. stanowi w : 2018 r. - 6,3% , 2019 r. - 4,8 %. Zdecydowana większość procedur jest jednak kontynuowana – sporządzane są formularze C (dla osób wobec, których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy) i formularze – D (dla osób wobec, których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc). Pomocą są częściej objęte osoby doznające przemocy niż sprawcy.

Tabela nr 6. Liczba wypełnionych formularzy „ Niebieska Karta – A, C, D” w latach 2018-2020 .

Rok	2018	2019	2020
Liczba sporządzonych formularzy NK przekazanych do przewodniczącego ZI formularz -A	16	21	19
Liczba sporządzonych formularzy NK formularz – C	24	27	22
Liczba sporządzonych formularzy NK formularz – D	12	18	16
Liczba rodzin w których wszczęto procedurę NK w roku sprawozdawczym	16	21	17
Liczba rodzin objętych procedurą NK w roku sprawozdawczym	25	36	37
Udział rodzin, wobec których wszczęto procedurę NK w okresie sprawozdawczym w ogóle rodzin objętych procedurą (w %)	64%	58,33%	45,95%
Liczba zakończonych procedur – ustanie przemocy	8	16	18
Liczba zakończonych procedur ze względu na brak zasadności	1	1	5

Źródło: sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim w latach 2018 – 2020.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się m.in. dysproporcją sił, dlatego dotyka osoby słabsze. Przeważnie są to kobiety, dzieci, osoby starsze lub niepełnosprawne. W tabeli nr 7 ujęto dane dotyczące liczby osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej w rodzinach ze względu na wiek, płeć, niepełnosprawność.

Z danych tych można wywnioskować, że liczba osób pokrzywdzonych w roku 2019 wzrosła. Powodem tej sytuacji był wzrost liczby rodzin z małoletnimi dziećmi, w których realizowano

procedurę „Niebieskie Karty” – ogólna liczba wszczętych w 2019 r. procedur 21 z tego 17 w rodzinach, w których wychowane były małoletnie dzieci. Analizując dane można stwierdzić, że przemoc w rodzinie w większości dotyczy kobiet w wieku aktywności zawodowej i ich dzieci. Wśród osób pokrzywdzonych zdarzają się osoby starsze i niepełnosprawne.

Może mieć to związek z pojawieniem się w rodzinie nowych problemów życiowych w większości zdrowotnych i koniecznością wzmożonej opieki ze strony rodziny.

Dane statystyczne dotyczące dzieci obejmują liczbę dzieci wychowywanych w rodzinach uwikłanych w przemoc. Dzieci w rodzinach, w których była wszczęta procedura „Niebieskie Karty” dorastają będąc świadkami przemocy. W związku z tym są osobami pokrzywdzonymi w sensie procedury „Niebieskie Karty”, zarówno w przypadku stosowania wobec nich przemocy fizycznej lub/i psychicznej, jak również gdy są świadkami przemocy w rodzinie.

Tabela nr 7. Liczba osób ze względu na wiek, płeć i niepełnosprawność pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej w rodzinach, w których wszczęta była procedura „Niebieskie Karty”.

Rok	Liczba rodzin w których wszczęto procedurę	w tym liczba rodzin w których wychowywane są dzieci	Liczba osób doświadczających przemocy ogółem	Kobiety w tym: - starsze - niepełnosprawne	Mężczyźni w tym: - starsi - niepełnosprawni	Dzieci doświadczające przemocy (w tym ujęte w NK w formach przemocy) w tym niepełnospraw.
2018	16	10	33	13 starsze - 2 niepełnosprawne - 1	3 starsi - 2 niepełnosprawni - 0	17(2) niepeł.- 2
2019	21	17	51	17 starsze - 1 niepełnosprawne - 0	4 starsi - 2 niepełnosprawni - 0	30(12) niepeł.- 1
2020	17	10	31	13 starsze - 3 niepełnosprawne - 0	3 starsi - 0 niepełnosprawni - 0	15(9) niepeł.- 1

Źródło: sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim w latach 2018- 2020.

Z analizy danych wynika, że na terenie gminy Kowalewo Pomorskie osobami najczęściej stosującymi przemoc są mężczyźni (tabela nr 8). Ponadto można wywnioskować, że w 2019 r. w jednej rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty” wobec dwóch osób istniało podejrzenie, że stosują przemoc domową. Natomiast w 2020 r. zostało wszczętych 19 procedur w 17 rodzinach. Można wywnioskować, że w dwóch rodzinach w trakcie realizowania procedury „Niebieskie Karty”, osoby prawdopodobnie stosujące przemoc również jej doznały.

Tabela nr 8. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinach, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”.

Rok	Liczba rodzin w których wszczęto procedurę (liczba wszczętych procedur)	Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej	Kobiety	Mężczyźni	Nieletni
2018	16	16	1	14	1
2019	21	22	3	19	0
2020	17(19)	19	3	15	1

Źródło: sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Kowalewie Pomorskim w latach 2018-2020.

Na występowanie przemocy w rodzinie ma wpływ wiele różnych czynników. Prawdopodobieństwo jej wystąpienia zwiększa m.in. alkohol. Osoby pod wpływem alkoholu mają ograniczoną możliwość kontroli własnego zachowania.

Analizując dane zawarte w tabeli nr 9, pozyskane z Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim należy stwierdzić, że w gminie Kowalewo Pomorskie w przeważającej większości przypadków do przemocy domowej dochodzi, gdy osoba podejrzana o stosowanie przemocy jest pod wpływem alkoholu. Udział osób podejrzanych o stosowanie przemocy pod wpływem alkoholu w ogólnej liczbie prawdopodobnych sprawców przemocy zmniejsza się od 93,75 % w 2018 roku do 57,89 % w 2020 roku.

Tabela nr 9. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej pod wpływem alkoholu w rodzinach, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”.

Rok	Liczba rodzin w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”	Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej	Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej pod wpływem alkoholu	w tym kobiety	w tym mężczyźni	udział osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosowały przemoc pod wpływem alkoholu do ogółu liczby osób podejrzanych o stosowanie przemocy
2018	16	16	15	1	14	93,75%
2019	21	22	17	2	15	77,27%
2020	17	19	11	0	11	57,89%

Źródło: dane pozyskane z dokumentacji Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim w latach 2018- 2020.

Przemoc w rodzinie może przyjmować różne formy: fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, seksualną. W okresie od 2018 r. do 2020 r. nie odnotowano przemocy seksualnej i przemocy ekonomicznej. Jak pokazuje tabela nr 10 przemoc fizyczna i psychiczna dominują w liczbie przypadków, w których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”.

Tabela nr 10. Formy przemocy - liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy w rodzinach, w których w danym roku wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”.

Rodzaj przemocy 2018 r.	wobec osób dorosłych	wobec dzieci	rodzaj przemocy 2019 r.	wobec osób dorosłych	wobec dzieci	rodzaj przemocy 2020 r.	wobec osób dorosłych	wobec dzieci
Przemoc fizyczna	14	2	Przemoc fizyczna	17	6	Przemoc fizyczna	13	4
Przemoc psychiczna	16	2	Przemoc psychiczna	20	10	Przemoc psychiczna	15	8
Liczba wszczętych procedur 2018r.	16	2	Liczba wszczętych procedur 2019r.	21	6	Liczba wszczętych procedur 2020r.	16	6
Ogółem liczba osób	16	2	Ogółem liczba osób	20	12	Ogółem liczba osób	16	9

Źródło: dane pozyskane z dokumentacji Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim w latach 2018- 2020.

Działający od 2011r. Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim powołuje do pracy z rodzinami grupy robocze, które corocznie zajmują się nie tylko rodzinami, w których w danym roku wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”, ale również rodzinami w których procedura „Niebieskie Karty” została wszczęta w minionych latach. W związku z tym poniżej ujęto dane dotyczące pracy grup roboczych (tabela nr 11). Z roku na rok rośnie liczba rodzin z którymi współpracują grupy robocze. Powoduje to, że rośnie liczba posiedzeń grup roboczych. Praca interdyscyplinarna prowadzona była w 2018r. w 25 rodzinach, w 2019r. w 36 rodzinach, w 2020r. w 37 rodzinach. W tym okresie grupy robocze spotkały się 352 razy między innymi w celu przeprowadzenia rozmów z osobami uwikłanymi w przemoc, jak i w związku z oceną sytuacji rodziny co przedstawia (tabela nr 11). Z powyższego wynika, że część rodzin objęta jest pomocą dłużej niż przez jeden okres sprawozdawczy.

Tabela nr 11. Liczba prowadzonych i zakończonych w danym roku procedur oraz liczba posiedzeń grup roboczych.

Rok	Liczba prowadzonych procedur (liczba rodzin w których realizowano procedurę)	Liczba zakończonych procedur z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowania indywidualnego planu pomocy	Liczba zakończonych procedur z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.	Liczba posiedzeń grup roboczych
2018	25(25 rodzin)	8	1	92
2019	37(36 rodzin)	16	1	127
2020	40(37 rodzin)	18	5	133

Źródło: sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim w latach 2018-2020.

Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Gmina ustawowo zobowiązana jest do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim wspiera rodziny znajdujące się w kryzysie, przeżywające problemy opiekuńczo wychowawcze przydzielając im asystenta rodziny. Pomoc asystenta rodziny realizowana jest za zgodą rodziny. W tabeli nr 12 przedstawiono zakres wsparcia udzielonego rodzinom w formie asystenta rodziny. Porównując lata 2018-2020 można wywnioskować, że udział rodzin z dziećmi objętych procedurą „Niebieskie Karty” i korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w ogólnej liczbie rodzin z dziećmi, w których prawdopodobnie dochodzi do przemocy zmniejsza się. W roku 2019 przydzielono asystenta rodziny 6 rodzinom dotkniętym przemocą co stanowi 30% ogółu rodzin, którym Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przydzielił w 2019 r. asystenta rodziny.

Tabela nr 12. Liczba rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” korzystających ze wsparcia asystenta rodziny.

Rok	Liczba rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”	w tym liczba rodzin z dziećmi dotkniętych przemocą	w tym liczba rodzin dotkniętych przemocą korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	udział liczby rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” korzystających ze wsparcia asystenta rodziny do ogółu liczby rodzin z dziećmi, w których realizowana była procedura „Niebieskie Karty”
2018	16	10	6	25	60%
2019	21	17	6	20	35%
2020	17	10	4	20	40%

Źródło: dane z Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pom oraz sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim w latach 2018-2020.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazuje na możliwości udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą m.in. w formie: zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom poprzez umieszczenie ich w rodzinie najbliższej bądź placówce opiekuńczo wychowawczej. Z analizy danych obejmujących badany okres wynika, że w 2019 r. było najwięcej interwencji z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tabela nr 13). Pracownicy socjalni odebrali w dwóch rodzinach łącznie sześcioro dzieci. Dzieci zostały umieszczone w rodzinie najbliższej. W 2020 r. nie były podejmowane działania z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Prawdopodobnie spowodowane było to obostrzeniami w związku z epidemią koronawirusa (pracownicy socjalni w większości pracowali przy wykorzystaniu komunikatorów zdalnych). Na przestrzeni analizowanych lat, tylko w 2020 roku wskazane było udzielenie pomocy kobiecie i jej dziecku w formie schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (tabela nr 13).

Tabela nr 13. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Rok	Liczba interwencji z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	Liczba dzieci odebranych w trakcie interwencji z art.12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	Liczba osób skierowanych do specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
2018	1	1	0
2019	2	6	0
2020	0	0	2 (1 osoba dorosła , 1 dziecko)

Źródło: sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim za lata 2018- 2020.

Z danych ujętych w tabeli nr 14 można wywnioskować, że nie w każdym przypadku składane jest zawiadomienie o podejrzeniu stosowania przemocy. Z informacji posiadanych z Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim ustalono, że tylko nieliczne osoby decydują się na złożenie zawiadomienia o przemoc.

Tabela nr 14. Działania podejmowane wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Rok	Liczba rodzin w których realizowana była procedura „Niebieskie Karty”	Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy wobec, których realizowano procedurę : „Niebieskie Karty”	Liczba zawiadomień o podejrzeniu stosowania przemocy złożonych do organów ścigania przez ZI i/lub osoby doznające przemocy	Liczba przekazanych przez ZI/GR wniosków do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka
2018	25	25	3 (2- ZI/GR)	2
2019	36	39	6 (ZI/GR)	7
2020	37	41	8 (osoby doznające przemocy)	4

Źródło: sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim za lata 2018- 2020.

Komenda Powiatowa Policji w Golubiu Dobrzyniu odgrywa istotną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Dzielnicowi wchodzi w skład grup roboczych powołanych do pracy z poszczególnymi rodzinami. Policjanci mają obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa m.in. wykonują czynności zatrzymania sprawców przemocy w rodzinie stwarzających bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego. Wejście w życie w dniu 30 listopada 2020 r. zmian w przepisach prawa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie umożliwia funkcjonariuszowi policji zobowiązanie sprawcy przemocy do opuszczenia mieszkania zajmowanego z ofiarą przemocy. Dane z Komendy Powiatowej Policji w Golubiu-Dobrzyniu przedstawiają informacje na temat interwencji policji związanych z awanturami domowymi, ilości zatrzymanych sprawców przemocy, liczbę wszczętych postępowań przez funkcjonariuszy policji, liczbę skierowanych aktów oskarżenia do sądu, liczbę spraw które zakończyły się odmową wszczęcia dochodzenia (tabela nr 15). Analizując dane należy stwierdzić, że ilość interwencji

domowych nie jest tożsama z wszczynanymi postępowaniami przygotowawczymi w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy. Działania w tym zakresie policja podjęła jednorazowo w roku 2018, które zakończyło się odmową wszczęcia dochodzenia oraz w roku 2020, które zakończyło się skierowaniem aktu oskarżenia do sądu. Od 2019r. w powiecie golubsko-dobrzyńskim każda interwencja policji związana z uzasadnionym podejrzeniem przemocy domowej, w której wszczęto jednocześnie procedurę „Niebieskie Karty” kończy się przybyciem do miejsca interwencji policjantów z Wydziału Kryminalnego Komendy Powiatowej Policji w Golubiu-Dobrzyniu. Powyższe umożliwia osobie dotkniętej przemocą złożenie zawiadomienia o przemoc. Od 2019 r. zmniejszyła się o połowę ilość osób zatrzymanych w związku z użyciem przemocy.

Tabela nr 15. Interwencje domowe podejmowane przez funkcjonariuszy policji na terenie gminy Kowalewo Pomorskie.

Rok	Liczba interwencji domowych	Liczba osób zatrzymanych, wobec których istniało podejrzenie o stosowanie przemocy	Liczba wszczętych postępowań w związku z zawiadomieniem o stosowaniu przemocy z art. 207 k.k.	Liczba skierowanych aktów oskarżenia do Sądu	Liczba spraw, które zakończyły się odmową wszczęcia dochodzenia.
2018	157	20	1	0	1
2019	121	10	0	0	0
2020	277	10	1	1	0

Źródło: dane pozyskane z Komendy Powiatowej Policji w Golubiu- Dobrzyniu za lata 2018- 2020.

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Polskie prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim m.in. za: znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny - art. 207 k.k. W przypadku podejrzenia przestępstwa prokuratura ma obowiązek: wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie, czy popełniono przestępstwo, zebrać i zabezpieczyć dowody, ująć sprawcę. Może też zastosować środek zapobiegawczy wobec osoby podejrzanej o stosowanie przemocy w postaci np. dozoru policyjnego, zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną/ym, nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną/ym.

Diagnozę problemu przemocy sporządzono na podstawie danych otrzymanych z Prokuratury Rejonowej w Golubiu-Dobrzyniu (tabela nr 16). Analizując dane należy stwierdzić, że w roku 2019 złożono najwięcej zawiadomień o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie. Liczba składanych zawiadomień nie jest tożsama z ilością osób skazanych za przestępstwo z użyciem przemocy. W postępowaniu przygotowawczym czasami okazuje się, że działanie danej osoby nie ma znamion przemocy. Prokurator kieruje akt oskarżenia do sądu jeśli materiał dowodowy potwierdzi zasadność zarzutu ogłoszonego sprawcy przemocy domowej. W innym wypadku umarza postępowanie podając najczęściej, jako podstawę brak danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstwa lub brak znamion czynu zabronionego. Od 2019 r. wzrosła liczba osób stosujących przemoc wobec, których Prokurator zastosował środek zapobiegawczy w postaci: zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną/ym, nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną/ym.

Tabela nr 16. Postępowanie w sprawie popełniania przestępstwa z art. 207 k.k.

Rok	Ilość wszczętych postępowań w związku z art. 207 k.k.	Postępowania zakończone skierowaniem do Sądu	Postępowania zakończone umorzeniem postępowania	Wyroki skazujące	Wydane nakazy w sprawie opuszczenia lokalu mieszkalnego	Wydane zakazy zbliżania się do ofiar przemocy i zakaz kontaktowania się z ofiarą przemocy domowej
2018	11	8	4	7	5	5
2019	33	24	7	11	20	20
2020	30	27	2	12	19	19

Źródło: dane pozyskane z Prokuratury Rejonowej w Golubiu-Dobrzyniu za lata 2018- 2020.

Sądy prowadzą postępowania w sprawach m.in. badania sytuacji rodzinnej, wymierzania sprawiedliwości, nakładania środków probacyjnych.

Kuratorzy dla dorosłych oraz rodzinni funkcjonujący w strukturach Sądu Rejonowego w Golubiu-Dobrzyniu są ważnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony osób pokrzywdzonych m.in. w zakresie monitorowania sytuacji dziecka, nadzorowania przebiegu orzeczonej kary. Sprawując dozory nad skazanymi, mają bezpośredni wpływ na ich sytuację prawną (składanie wniosków w sprawie zmiany orzeczenia). Kuratorzy wchodzi w skład grup roboczych powołanych do pracy z rodzinami, w których sprawują nadzór lub dozór.

Z danych ujętych w tabeli nr 17 wynika, że w 2019 r. skazanych zostało najwięcej osób stosujących przemoc w rodzinie. Dane liczbowe dotyczące wydanych wyroków skazujących uzyskane z Sądu Rejonowego w Golubiu Dobrzyniu nie są tożsame z danymi podanymi przez Prokuraturę Rejonową w Golubiu-Dobrzyniu. Termin rozpatrywania spraw prowadzonych przez sądy jest zależny od czasu trwania postępowań i ich uprawomocnienia się.

Tabela nr 17. Dane dotyczące wydanych wyroków z art. 207 k.k., środków probacyjnych oraz postanowień odnośnie wydania zarządzeń opiekuńczych i nadzoru kuratora.

Rok	Liczba osób, które zostały skazane wyrokiem Sądu Rejonowego w Golubiu-Dobrzyniu z art. 207 k.k.,	Liczba osób wobec, których zastosowano środki probacyjne celem przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba rodzin, w których rodzicom :		Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora w wyniku wydania zarządzeń opiekuńczo wychowawczych.
			ograniczoną władzę rodzicielską	pozbawiono władzy rodzicielskiej	
2018	11	1	3	1	5
2019	20	1	4	1	6
2020	8	1	3	0	3

Źródło: dane pozyskane z Sądu Rejonowego w Golubiu-Dobrzyniu za lata 2018 -2020.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim bierze czynny udział w rozwiązywaniu problemu jakim jest uzależnienie od alkoholu i towarzysząca mu przemoc domowa.

Z analizy danych zawartych w tabeli nr 18 można stwierdzić, że w porównaniu do lat 2018 i 2020, w 2019 roku wzrosła liczba wniosków, które wpłynęły do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim odnośnie przeprowadzenia rozmowy

informacyjno-motywacyjnej. Zgromadzone dane wskazują, że w 2020 r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim podjęła najwięcej działań zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W Kowalewie Pomorskim działa Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ich Rodzin prowadzący działalność edukacyjną, profilaktyczną, interwencyjną i diagnostyczną.

Analizując dane zawarte w tabeli nr 18 należy stwierdzić, że w porównaniu do lat 2018 i 2020, w 2019 roku wzrosła liczba osób z problemem alkoholowym, które korzystały z porad udzielonych przez specjalistę - terapeutę do spraw uzależnień.

Tabela nr 18. Liczba wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego, liczba osób korzystających z porad specjalisty zatrudnionego w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Kowalewie Pomorskim.

Rok	2018	2019	2020
Liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA w Kowalewie Pom. odnośnie przeprowadzenia rozmowy interwencyjno-motywującej	28	39	26
Liczba osób, w stosunku do których GKRPA podjęła działania zmierzające do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	2	2	5
Liczba kobiet z problemem alkoholowym	4	4	6
Liczba mężczyzn z problemem alkoholowym	21	27	16
Liczba osób korzystających ze wsparcia terapeuty do spraw uzależnień w tym kobiet	110 w tym 15 kobiet	143 w tym 14 kobiet	50 w tym 15 kobiet

Źródło : dane pozyskane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim za lata 2018- 2020.

Gmina Kowalewo Pomorskie od 01.03.2019 r. zatrudnia psychologa celem zapobiegania powstawania lub pogłębiania skutków trudnych sytuacji życiowych ze szczególnym uwzględnieniem ofiar przemocy oraz osób współuzależnionych. Tabela nr 19 przedstawia liczbę osób, które skorzystały z porad psychologicznych. Z danych wynika, że nie wszystkie osoby doświadczające przemocy skorzystały ze wsparcia psychologicznego.

Tabela nr 19. Liczba osób które skorzystały z porad psychologa przyjmującego w Kowalewie Pomorskim.

Rok	Liczba osób dorosłych dotkniętych przemocą w rodzinie wobec których realizowana była procedura NK	Liczba osób które skorzystały ze wsparcia psychologa przyjmującego w siedzibie MGOPS w Kowalewie Pom. / liczba porad	w tym liczba osób objętych procedurą NK
2019	39	45 osób/ 97 porad	13
2020	37	39 osób/102 porady	14

Źródło: sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim oraz dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim za lata 2018- 2020.

Powyższe dane zawarte w tabelach odzwierciedlają skalę ujawniania zjawiska przemocy w rodzinie i podejmowania dalszych działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim w okresie badanym spotykał się 12 razy. Odbyły się 352 posiedzenia grup roboczych. Do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim wpłynęło ogółem 56 „Niebieskich Kart-A” wszczynających procedurę, jako zawiadomienie o występowaniu przemocy w rodzinie, z czego założone przez: policję – 39 kart, pracowników socjalnych- 16 kart, pracownika oświaty – pedagoga szkolnego – 1 karta.

Praca interdyscyplinarna w okresie trzech ostatnich lat prowadzona była ogółem w 54 rodzinach.

W wyniku przemocy poszkodowanych zostało 115 osób w tym:

- 43 kobiety
- 10 mężczyzn
- 62 małoletnich dzieci (w tym 23 dzieci wymienionych w kwestionariuszu NK w formach doznawania przemocy).

Osobami wobec których istniało podejrzenie, że stosowały przemoc byli głównie mężczyźni - małżonkowie i partnerzy, a osobami doznającymi przemocy kobiety.

W większości przypadków przemoc występowała wobec osób w wieku aktywności zawodowej, ale również odnotowano przemoc wobec osób w wieku podeszłym, niepełnosprawnych. W przypadku przemocy wobec dorosłych najczęstszą okolicznością towarzyszącą aktom przemocy był alkohol. W latach 2018 -2020 problem ten ogółem dotyczył 43 osób z 54 rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”.

W przypadku wdrożenia w rodzinie procedury „Niebieskie Karty” Grupy Robocze każdorazowo podejmowały szereg działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy w rodzinie. Wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy podejmowane były działania interdyscyplinarne. Osoby motywowane były do podjęcia leczenia odwykowego tj. zgłoszenia się do terapeuty do spraw uzależnień w Punkcie Informacyjno Konsultacyjnym dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ich Rodzin w Kowalewie Pomorskim. W stosunku do niektórych osób uzależnionych od alkoholu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pom. podjęła działania zmierzające do orzeczenia o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Najczęściej stosowaną formą przemocy w rodzinie była przemoc fizyczna i psychiczna. Przypadki przemocy odbywały się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami przeważnie byli członkowie rodziny.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim w 2014 roku zawarł porozumienie o współpracy w zakresie realizacji zadań określonych w art.12 a ustawy

o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z : Komendą Powiatową Policji w Golubiu-Dobrzyniu, Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „PROVITA” w Kowalewie Pomorskim, Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „ESKULAP” w Kowalewie Pomorskim. Ponadto w 2014r. Zarządzeniem Kierownika Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim zostały wdrożone procedury postępowania pracowników socjalnych przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie.

W latach 2018 -2020 na terenie gminy Kowalewo Pomorskie odbyły się 3 interwencje z udziałem pracowników socjalnych, policjantów i pielęgniarki z uwagi na przemoc wobec dzieci (bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia dziecka - sprawowanie opieki nad dziećmi w stanie nietrzeźwym).

Jedna rodzina skorzystała ze wsparcia specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Osoby doznające przemocy miały możliwość skorzystania z poradnictwa m.in.: psychologicznego, prawnego, socjalnego, pedagogicznego, rodzinnego.

Od 2019r. Gmina Kowalewo Pomorskie zatrudnia psychologa udzielającego wsparcia osobom współzależnym od alkoholu oraz osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Z pomocy psychologicznej i prawnej osoby dotknięte przemocą korzystają również w Poradni Psychologiczno Pedagogicznej w Golubiu-Dobrzyniu, Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii mieszczącej się w Toruniu przy ul. Curie-Skłodowskiej oraz Fundacji DIES MEI Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przepiętstwem w Golubiu-Dobrzyniu. Pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny zatrudnieni w Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim udzielają wsparcia socjalnego i rodzinnego. Pedagodzy ze Szkół Podstawowych z terenu gminy Kowalewo Pomorskie oraz pedagodzy i psychologowie z Poradni Psychologiczno Pedagogicznej w Golubiu-Dobrzyniu udzielają dzieciom, młodzieży oraz rodzicom wsparcia pedagogiczno-psychologicznego.

Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w większości przypadków powodują zmianę świadomości społecznej m.in. zwiększają gotowość domniemanych ofiar przemocy do ujawnienia przemocy. Osoby wobec, których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy jak i świadkowie przemocy chętnie rozmawiają o problemach w rodzinie, większość z nich współpracuje z członkami grupy roboczej. Natomiast nadal trudno jest im w tych sprawach zeznawać w sądzie. Jedynie bardzo zdeterminowane ofiary przemocy zdecydowały się na przerwanie przemocy i złożyły zawiadomienie do organów ścigania. Z danych ujętych w diagnozie wynika, że tylko część osób doświadczających przemocy decyduje się na wsparcie psychologa. Nie wszystkie osoby podejrzane o stosowanie przemocy zgłaszają się na spotkania grup roboczych ze względu na brak możliwości skutecznego oddziaływania na sprawców przemocy. W celu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Kowalewo Pomorskie konieczne jest podniesienie skuteczności podejmowanych działań profilaktycznych. Działania te muszą być skierowane do ogółu społeczeństwa, ale przede wszystkim do osób bezpośrednio dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. Działania powinny zmierzać w kierunku podniesienia poziomu edukacji społeczeństwa, dostarczając wiedzy o zjawisku przemocy, sposobach radzenia sobie z problemami oraz gdzie szukać pomocy w przypadku wystąpienia zjawiska przemocy. Skuteczne działania profilaktyczne w formie możliwości skorzystania ze szkoleń należy skierować również do grup zawodowych, które powinny reagować i być szczególnie wyczulone na objawy występowania przemocy w rodzinie. Reasumując skuteczne zapobieganie przemocy w rodzinie powinno być oparte na działaniach: profilaktycznych, interwencyjnych, wspierających i działaniach informacyjno-edukacyjnych. Ze względu na sytuację epidemiczną w kraju spowodowaną koronawirusem SARS-CoV-2 należy wziąć pod uwagę możliwości wykonywania zadań za pomocą zdalnych środków komunikacji.

V. Zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Znowelizowana w 2010 roku ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn.zm.) określiła zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Ustawodawca wówczas określił czego oczekuje od samorządowców, precyzując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wskazał, że zadaniem własnym gminy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in.:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Realizacja powyższych zadań prowadzona będzie w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2021-2026.

Realizacja zadań zawartych w programie dotycząca pomocy osobom doznającym przemocy i stosującym przemoc oraz działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, oparta zostanie na zasadzie wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów.

VI. Budowa lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim w skład którego wchodzi przedstawiciele: pomocy społecznej, policji, oświaty, służby zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, prokuratury, organizacji pozarządowych oraz kuratorów. Zespół funkcjonuje na zasadzie porozumień zawartych pomiędzy Burmistrzem Miasta Kowalewo Pomorskie, a podmiotami działającymi w Zespole.

VII. Zasoby gminy Kowalewo Pomorskie.

1. Zasoby instytucjonalne oraz punkty informacyjno konsultacyjne:

- Urząd Miejski w Kowalewie Pomorskim,
- Miejsko Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim,
- Komenda Powiatowa Policji w Golubiu-Dobrzyniu, Posterunek Policji w Kowalewie Pomorskim,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim,
- Placówki Oświatowe - Szkoły Podstawowe w: Kowalewie Pom., Wielkim Rychnowie, Pluskowęsach, Wielkiej Łące, Mlewie, Zespół Szkół w Kowalewie Pomorskim, Przedszkola – Przedszkole Publiczne w Kowalewie Pomorskim, Niepubliczne Przedszkole „Entliczek Pentliczek” w Kowalewie Pomorskim,
- Placówki służby zdrowia: Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Kowalewie Pomorskim „ESKULAP” i „PROVITA”,
- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim,
- Punkt Informacyjno Konsultacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ich Rodzin w Kowalewie Pomorskim,

- Specjalistyczna Poradnia Rodzinna - Stowarzyszenie Specjalistyczna Pomoc Rodzinom „Nadzieja” Punkt w Kowalewie Pomorskim,
- Stowarzyszenie SURSUM CORDA z siedzibą w Nowym Sączu Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnych porad obywatelskich, mieszczący się w Miejsko Gminnym Ośrodku Kultury, ul. Plac Wolności 13 w Kowalewie Pomorskim,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Golubiu-Dobrzyniu,
- Parafie Rzymsko-Katolickie w: Kowalewie Pomorskim, Pluskowężach, Wielkiej Łące, Srebrnikach, Chełmoniu.

Podmioty, które mogą być pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy w rodzinie szczególnie w zakresie działalności profilaktycznej to lokalne organizacje pozarządowe m.in. Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Zdrowia w Kowalewie Pomorskim, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Kowalewie Pomorskim.

Instrumenty pomocowe i sieć wsparcia jak: media, Pełnomocnik Burmistrza Miasta Kowalewo Pomorskie do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Kujawsko-Pomorska „Niebieska Linia”, „Niebieska Linia” – Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Dziecięcy telefon zaufania - Rzecznik Praw Dziecka, Fundacja DIES -MEI Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępem w Golubiu-Dobrzyniu.

2. Zasoby ludzkie.

W zakresie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie gmina dysponuje lub współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy.

Osoby, które zawodowo zajmują się problemem przemocy w rodzinie na terenie gminy Kowalewo Pomorskie:

- pracownicy socjalni,
- funkcjonariusze policji,
- lekarze pierwszego kontaktu i pielęgniarki,
- pedagodzy szkolni i nauczyciele,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- terapeuta do spraw uzależnień,
- psychologowie,
- kuratorzy społeczni oraz sędziwi,
- prawnicy.

VIII. Zagrożenia w realizacji zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- negatywne wzorce zachowań,
- bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych,
- problemy z uzależnieniami,
- nieumiejętność rozwiązywania konfliktów rodzinnych,
- brak dogodnego dostępu do specjalistów mediacji rodzinnych,
- brak motywacji i gratyfikacji finansowych dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

IX. Adresaci Programu:

Adresatami programu są: lokalna społeczność gminy Kowalewo Pomorskie, a przede wszystkim wszyscy ci, którzy na co dzień są świadkami przemocy, doznają przemocy lub też ją stosują, przedstawiciele instytucji i służb zajmujących się zawodowo problemem przemocy.

X. Cele Programu

Cel główny Programu

Celem głównym programu jest zapobieganie powstawaniu zjawiska przemocy w rodzinach oraz ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cele szczegółowe Programu:

1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmiana postaw mieszkańców gminy Kowalewo Pomorskie wobec przemocy w rodzinie.
3. Wzmacnianie kompetencji służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy i tym samym skuteczności ich działań.
4. Zwiększenie kompleksowej pomocy i ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
5. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe odnoszą się do całego systemu zapobiegania, zwalczania przemocy i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, tym samym stanowią strategię postępowania wobec problemu przemocy w rodzinie. Program będzie realizowany przez Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim oraz wszystkie instytucje, organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu gminy Kowalewo Pomorskie.

Cel 1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

- zbieranie i aktualizowanie informacji na temat rozmiarów i form przemocy na podstawie analizy „Niebieskich Kart” wpływających do Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim, statystyk policyjnych i sądowych oraz danych z: ośrodka pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, placówek oświatowych i zakładów opieki zdrowotnej;
- zbieranie informacji dotyczących skuteczności pomocy udzielanej rodzinom i osobom dotkniętym przemocą domową oraz skuteczności działań interwencyjnych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Cel 2. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmiana postaw mieszkańców gminy Kowalewo Pomorskie wobec przemocy w rodzinie.

Działania:

- edukacja dzieci i młodzieży w zakresie skutków stosowania przemocy i promowanie nieagresywnych zachowań, rozwiązywania konfliktów skierowana do uczestników świetlicy socjoterapeutycznej (zajęcia warsztatowe z psychologiem) oraz dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół z terenu gminy Kowalewo Pomorskie, (prowadzenie pogadank, spektakli profilaktycznych, zajęcia warsztatowe, prelekcje, prezentacje, ulotki).

Działania w tym zakresie powinny być również dostosowane do sytuacji epidemicznej w kraju spowodowanej koronawirusem SARS-CoV-2 (korzystanie z narzędzi komunikacji zdalnej);

- prowadzenie profilaktyki i edukacji w zakresie przeciwdziałania przemocy skierowanej do osób dorosłych (rozpowszechnianie broszur i ulotek, plakatów dotyczących zjawiska przemocy, wprowadzenie treści z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie podczas

spotkań z rodzicami, prowadzenie pracy indywidualnej z rodzicami uczniów w zakresie wzmacniania kompetencji rodzicielskich, promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy).

Działania w tym zakresie powinny być również dostosowane do sytuacji epidemicznej w kraju spowodowanej koronawirusem SARS-CoV-2 (korzystanie z narzędzi komunikacji zdalnej);

- uaktualnianie danych umieszczonych na stronie internetowej Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim dotyczących informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, umieszczanie na stronie internetowej plakatów, ulotek dotyczących zjawiska przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim linku strony internetowej (www.niebieskalinia.kujawskopomorskie.pl) w celu zwiększenia dostępu do Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii dla mieszkańców gminy Kowalewo Pomorskie;
- udział w kampaniach ogólnopolskich promujących zmianę świadomości społecznej w postrzeganiu problemu przemocy ;
- prowadzenie gablot informacyjnych w Urzędzie Miejskim w Kowalewie Pomorskim, Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim oraz w NZOZ „PROVITA” w Kowalewie Pomorskim i NZOZ „ESKULAP” w Kowalewie Pomorskim odnośnie form i miejsc pomocy ofiarom przemocy oraz systematyczna aktualizacja tych danych;
- współpraca z Parafiami Rzymsko-Katolickimi z terenu gminy Kowalewo Pomorskie w celu wprowadzenia do programu nauk przedmażeńskich treści dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 3. Wzmacnianie kompetencji służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy i tym samym skuteczności ich działań.

Działania:

- uczestnictwo osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie gminy Kowalewo Pomorskie w szkoleniach, konferencjach o tematyce związanej z przemocą;
- dostarczanie osobom zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie materiałów umożliwiających edukację w tym zakresie.

Cel 4. Zwiększenie kompleksowej pomocy i ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Działania:

- podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” celem zapobiegania zjawisku przemocy;
- opracowanie i realizacja planu pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- kierowanie do specjalistycznych ośrodków wsparcia osób doświadczających przemocy w rodzinie celem zapewnienia im bezpieczeństwa;
- informowanie osób doświadczających przemocy o przysługujących im prawach oraz o instytucjach, w których mają możliwość uzyskania profesjonalnej pomocy i wsparcia (pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, medycznej, pedagogicznej, finansowej);
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin w których

istnieje zagrożenie występowania przemocy (praca socjalna w środowisku, kierowanie do rodzin asystenta rodziny, kierowanie dzieci do Świetlicy Socjoterapeutycznej);

- zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z wykorzystaniem opracowanej dla Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim procedury postępowania pracowników socjalnych przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie;
- prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” oraz efektów tych działań;
- nawiązywanie współpracy z instytucjami świadczącymi pomoc ofiarom przemocy domowej celem zwiększenia efektywności świadczonej pomocy.

Cel 5. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Działania:

- podejmowanie działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie w ramach procedury „Niebieskie Karty”;
- informowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie o konsekwencjach prawnych wynikających ze stosowania przemocy oraz o możliwościach skorzystania z pomocy i wsparcia specjalistów: psychologa, psychiatry, terapeuty;
- współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu w zakresie możliwości skierowania osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień w Golubiu-Dobrzyniu w zakresie możliwości udziału osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie w zajęciach dla sprawców przemocy realizujących program w zakresie uzależnienia;
- zgłaszanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy i nadużywających alkoholu do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim;
- nawiązywanie współpracy z instytucjami świadczącymi pomoc sprawcom przemocy celem zwiększenia efektywności świadczonej pomocy.

Cel 1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizator/ Koordynator	Wskaźniki realizacji
1.1.	zbieranie i aktualizowanie informacji na temat rozmiarów i form przemocy na podstawie analizy „Niebieskich Kart” wpływających do Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim, statystyk policyjnych i sądowych oraz danych z: ośrodka pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, placówek oświatowych i zakładów opieki	2021-2026	Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom.	liczba wszczętych procedur, liczba prowadzonych procedur, liczba zakończonych procedur, liczba utworzonych grup roboczych, liczba posiedzeń zespołu/ grup roboczych, liczba rodzin, osób

	zdrowotnej			objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego , grup roboczych, coroczne sprawozdanie z realizacji Programu
1.2.	zbieranie informacji dotyczących skuteczności pomocy udzielanej rodzinom i osobom dotkniętym przemocą domową oraz skuteczności działań interwencyjnych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy	2021-2026	Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom.	liczba procedur zakończonych z powodu ustania przemocy, liczba osób skazanych za stosowanie przemocy, liczba osób wobec który zastosowano środki zapobiegawcze.

Cel 2. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmiana postaw mieszkańców gminy Kowalewo Pomorskie wobec przemocy w rodzinie.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizator/ Koordynator	Wskaźniki realizacji
2.1.	<p>edukacja dzieci i młodzieży w zakresie skutków stosowania przemocy i promowanie nieagresywnych zachowań, rozwiązywania konfliktów skierowana do uczestników świetlicy socjoterapeutycznej (zajęcia warsztatowe z psychologiem) oraz dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół z terenu gminy Kowalewo Pom. (prowadzenie pogadanek, spektakli profilaktycznych, zajęcia warsztatowe, prelekcje, prezentacje, ulotki).</p> <p>Działania w tym zakresie należy również dostosować do sytuacji epidemicznej w kraju spowodowanej koronawirusem SARS-CoV- 2 (korzystanie z narzędzi komunikacji zdalnej)</p>	<p>IV kwartał 2021r. II kwartał i IV kwartał w latach 2022 -2026</p> <p>2021 -2026</p>	<p>Szkoły</p> <p>Świetlica Socjoterapeutyczna w Kowalewie Pom.,</p>	<p>liczba pogadanek, warsztatów, spektakli profilaktycznych, liczba uczniów uczestniczących w pogadankach i warsztatach, spektaklach, prelekcjach, ilość przygotowanych prezentacji, ilość ulotek.</p> <p>liczba zajęć warsztatowych z psychologiem</p>
2.2.	<p>prowadzenie profilaktyki i edukacji w zakresie przeciwdziałania przemocy skierowanej do osób dorosłych (rozpowszechnianie broszur i ulotek, plakatów dotyczących zjawiska przemocy, wprowadzenie treści z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie podczas spotkań z rodzicami, prowadzenie pracy indywidualnej z rodzicami uczniów w zakresie wzmacniania kompetencji rodzicielskich, promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy)</p>	<p>2021-2026</p> <p>w trakcie roku szkolnego w latach 2021 -2026</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom. MGOPS w Kowalewie Pom.,</p> <p>Szkoły,</p>	<p>liczba rozpowszechnionych broszur i ulotek, plakatów,</p> <p>liczba rozpowszechnionych broszur i ulotek, plakatów, liczba udzielonych porad , konsultacji. liczba spotkań z</p>

	Działania w tym zakresie należy również dostosować do sytuacji epidemicznej w kraju spowodowanej koronawirusem SARS-CoV-2 (korzystanie z narzędzi komunikacji zdalnej)			rodzicami, liczba rodziców objętych indywidualną pracą.
2.3.	uaktualnienie danych umieszczonych na stronie internetowej Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim dotyczących informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, umieszczanie na stronie internetowej plakatów, ulotek dotyczących zjawiska przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim linku strony internetowej www.niebieskalinia.kujawskopomorskie.pl w celu zwiększenia dostępu do Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii dla mieszkańców gminy Kowalewo Pomorskie	2021-2026 II kwartał 2021 r.	MGOPS w Kowalewie Pom., Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom. Urząd Miejski w Kowalewie Pom.	liczba opracowanych materiałów informacyjnych zamieszczenie linku strony internetowej Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii
2.4.	udział w kampaniach ogólnopolskich promujących zmianę świadomości społecznej w postrzeganiu problemu przemocy	w trakcie roku szkolnego w latach 2021-2026	Szkoły Podstawowe	Ilość kampanii, liczba dzieci i młodzieży uczestniczących
2.5.	przewodzenie gablot informacyjnych w Urzędzie Miejskim w Kowalewie Pomorskim, Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim oraz w NZOZ „PROVITA” w Kowalewie Pomorskim, NZOZ „ESKULAP” w Kowalewie Pomorskim odnośnie form i miejsc pomocy ofiarom przemocy oraz systematyczna aktualizacja tych danych	2021-2026	Urząd Miejski w Kowalewie Pom., MGOPS w Kowalewie Pom., NZOZ „PROVITA” w Kowalewie Pom., NZOZ „ESKULAP” w Kowalewie Pom.	liczba opracowanych materiałów informacyjnych, liczba umieszczonych plakatów, ulotek
2.6.	współpraca z Parafiami Rzymsko-Katolickimi z terenu gminy Kowalewo Pomorskie w celu wprowadzenia do programu nauk przedmałżeńskich treści dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2026	MGOPS w Kowalewie Pom., Zespół Interdyscyplinarny	Liczba podjętych inicjatyw, liczba osób, którym udzielono informacji

Cel 3. Wzmacnianie kompetencji służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy i tym samym skuteczności ich działań.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizator/ Koordynator	Wskaźniki realizacji
3.1.	uczestnictwo osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie gminy Kowalewo Pomorskie w szkoleniach, konferencjach o tematyce związanej z przemocą	2021-2026	Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom., MGOPS w Kowalewie Pom., Policja, Szkoły	liczba szkoleń, liczba osób przeszkolonych
3.2.	dostarczanie osobom zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie materiałów umożliwiających edukację w tym zakresie	2021-2026	Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom.	liczba materiałów tj. publikacji, broszur, ulotek, przepisów prawnych itp.

Cel 4. Zwiększenie kompleksowej pomocy i ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizator/ Koordynator	Wskaźniki realizacji
4.1.	podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” celem zapobiegania zjawisku przemocy	2021-2026	Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom. MGOPS w Kowalewie Pom., Policja, Szkoły, Służba zdrowia, Kuratorzy GKRPA	liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart -A liczba złożonych zawiadomień o podejrzeniu przemocy, liczba złożonych wniosków o : zakaz zbliżania, nakaz opuszczenie lokalu
4.2.	opracowanie i realizacja planu pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	2021-2026	Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom.	liczba założonych Niebieskich Kart-C
4.3.	kierowanie do specjalistycznych ośrodków wsparcia osób doświadczających przemocy w rodzinie celem zapewnienia im bezpieczeństwa	2021-2026	MGOPS w Kowalewie Pom.	liczba osób skierowanych
4.4.	informowanie osób doświadczających przemocy o przysługujących im prawach oraz o instytucjach w których mają możliwość uzyskania profesjonalnej pomocy i wsparcia (pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, medycznej, pedagogicznej, finansowej)	2021-2026	Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom., MGOPS w Kowalewie Pom., GKRPA w Kowalewie Pom, Policja, Szkoły, Służba Zdrowia , Kuratorzy	liczba osób objętych poradnictwem : psychologicznym, prawnym, socjalnym, medycznym i pedagogicznym
4.5.	monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin w których istnieje zagrożenie	2021-2026	Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom.	liczba zakończonych procedur liczba rodzin objętych

	występowania przemocy (praca socjalna w środowisku, kierowanie do rodzin asystenta rodziny, kierowanie dzieci do Świetlicy Socjoterapeutycznej)			pracą socjalną, liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, liczba dzieci skierowanych do Świetlicy Socjoterapeutycznej
4.6.	zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z wykorzystaniem opracowanej dla MGOPS w Kowalewie Pom. procedury postępowania pracowników socjalnych przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie	2021-2026	MGOPS w Kowalewie Pom. Policja, Służba Zdrowia	liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny liczba dzieci umieszczonych u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej, liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo wychowawczej
4.7.	prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” oraz efektów tych działań	2021-2026	Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom. MGOPS w Kowalewie Pom. Policja, Szkoły, Służba Zdrowia , Kuratorzy	liczba złożonych zawiadomień do organów ścigania o podejrzeniu przemocy, liczba złożonych wniosków do Sądu o wgląd w sytuację dzieci, liczba rodzin, którym udzielono pomocy,
4.8.	nawiązywanie współpracy z instytucjami świadczącymi pomoc ofiarom przemocy domowej celem zwiększenia efektywności świadczonej pomocy.	2021-2026	Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom.	liczba podjętych inicjatyw

Cel 5. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizator/ Koordynator	Wskaźniki realizacji
5.1.	podejmowanie działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie w ramach procedury „Niebieskie Karty”	2021-2026	Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom., policja, GKRPA w Kowalewie Pom, MGOPS w Kowalewie Pom, Szkoły, Kuratorzy	liczba sporządzonych „Niebieskich Kart- D” liczba złożonych zawiadomień o podejrzeniu przemocy, liczba złożonych wniosków o : zakaz zbliżania, nakaz opuszczenie lokalu
5.2.	informowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie o konsekwencjach prawnych wynikających ze stosowania przemocy oraz o możliwościach skorzystania z pomocy i wsparcia specjalistów: psychologa, psychiatry, terapeuty	2021-2026	Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom., policja, GKRPA w Kowalewie Pom. MGOPS w Kowalewie Pom, kuratorzy	liczba osób poinformowanych o aspektach prawnych, liczba osób, które: podjęły terapię, leczenie odwykowe, leczenie psychiatryczne, liczba osób, które zgłosiły się do psychologa
5.3.	współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu w zakresie możliwości skierowania osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień w Golubiu-Dobrzyniu w zakresie możliwości udziału osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie w zajęciach dla sprawców przemocy realizujących program w zakresie uzależnienia	2021-2026	MGOPS w Kowalewie Pom.	liczba osób skierowanych do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie , liczba osób które wzięły udział w zajęciach dla sprawców przemocy realizujących program w zakresie uzależnienia. liczba osób, które ukończyły program
5.4.	zgłaszanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy i nadużywających alkoholu do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim	2021-2026	MGOPS w Kowalewie Pom., policja, Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom.	liczba osób zgłoszonych
5.5.	nawiązywanie współpracy z instytucjami świadczącymi pomoc sprawcom przemocy celem zwiększenia efektywności świadczonej pomocy.	2021-2026	Zespół Interdyscyplinarny w Kowalewie Pom.	liczba podjętych inicjatyw

XI. Źródła finansowania.

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2021- 2026 finansowane będą z budżetu Gminy ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

XII. Przewidywane efekty realizacji projektu.

1. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy.
2. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
3. Zmiana postaw społeczeństwa wobec problemu przemocy.
4. Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom przemocy w rodzinie.

XIII. Sposób monitorowania i sprawozdawczości.

Monitorowanie Programu prowadzić będzie Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim, który do 31 marca każdego roku przedłoży sprawozdanie z realizacji programu za poprzedni rok z wykorzystaniem proponowanych wskaźników oraz informacji uzyskanych od podmiotów, realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sprawozdanie z realizacji Programu podmioty składają do dnia 30 stycznia każdego roku do Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie stanowi dokument otwarty, może podlegać uzupełnieniu tj. rozszerzeniu o dodatkowe rozwiązania lub modyfikacji zaproponowanych działań stosownie do możliwości i pojawiających się potrzeb.

Opracowała:
B. Wasilewska

